

SAŽETAK PRESUDE

JÚLÍUS ÞÓR SIGURÞÓRSSO PROTIV ISLANDA OD DANA 16. SRPNJA 2019. GODINE ZAHTJEV BR. 38797/17

Nova i cjelovita procjena dokaza od strane žalbenog suda koja je rezultirala osudom podnositelja zahtjeva, bez ponovnog saslušanja podnositelja zahtjeva i svjedoka dovela je do povrede prava na pravično suđenje

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, Júlíus Þór Sigurþórsson, bio je zaposlenik u odjelu prodaje hardverske tvrtke Húsasmiðjan. Protiv njega i još dvanaest zaposlenika Húsasmiðjana i dvije druge tvrtke za proizvodnju hardvera podignuta je optužnica zbog dogovaranja cijena. Tijekom istrage domaći sudovi su odobrili snimanje telefonskih poziva između triju tvrtki. Glavni dokaz protiv podnositelja bila je snimka telefonskog razgovora između njega i B., zaposlenika jedne od tri tvrtke, tijekom kojeg su dogovarali cijene. Prvostupanjski sud je ispitao podnositelja zahtjeva i B. u prisutnosti ostalih suoptuženika. Prihvatio je iskaz podnositelja da nije sklopio nikakav sporazum s B., s obzirom da je to potvrdio jedan od suoptuženika i jedan svjedok. Međutim, Vrhovni sud je ukinuo oslobađajuću presudu i podnositelju izrekao uvjetnu zatvorsku kaznu u trajanju od devet mjeseci. Naime, Vrhovni sud je smatrao da je način na koji je prvostupanjski sud ispitao optuženike i svjedoke značajno umanjio njihovu dokaznu vrijednost, posebno jer je optuženike ispitivao u prisutnosti ostalih optuženika i jer nije napravio razliku između njihovog statusa kao optuženika i kao svjedoka. U žalbenom postupku pred Vrhovnim sudom optuženici i svjedoci nisu ponovo saslušani.

PRIGOVORI

Podnositelj zahtjeva je prigovorio da mu je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje jer ga je Vrhovni sud osudio bez ponovnog saslušanja svjedoka i optuženika.

OCJENA ESLJP-a

ESLJP je istaknuo da članak 6. Konvencije ne propisuje specifična pravila o dopuštenosti dokaza niti način na koji bi se dokazi trebali izvoditi, budući da je to prvenstveno pitanje za domaćeg zakonodavca i sudove (vidi [Garcia Ruiz protiv Španjoske](#) [VV], stavak 28.). Primjena ovog članka u žalbenim postupcima ovisi o posebnim značajkama tog postupka. Tako npr. postupci u kojima žalbeni sud ispituje samo pravna pitanja mogu biti u skladu s člankom 6. bez obzira što stranka koja je podnijela žalbu nije izravno saslušana pred tim sudom. Međutim, kada žalbeni sud treba ispitati pravna i činjenična pitanja i izvršiti cjelokupnu procjenu podnositeljeve krivnje, ta pitanja ne može pravilno utvrditi bez izravnog ispitivanja dokaza. Tamo gdje žalbeni sud nije dao drugačije pravno tumačenje činjenica utvrđenih u prvostupanjskom postupku, nego je izvršio novu procjenu činjenica bez ponovnog saslušanja

stranaka i svjedoka, ESLJP je smatrao da je došlo povrede članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi [*Igual Coll protiv Španjolske*](#), stavak 36.).

Islandski Vrhovni sud bio je nadležan ispitati pravna i činjenična pitanja, uključujući i dokaznu vrijednost izvedenih dokaza, ali nije mogao ponovno procijeniti usmene dokaze izvedene pred prvostupanjskim sudom bez njihovog ponovnog izvođenja. Dakle, postavilo se pitanje je li u konkretnom slučaju Vrhovni sud mogao donijeti ispravnu ocjenu dokaza bez njihovog izravnog izvođenja, odnosno bez ponovnog ispitivanja optuženika i svjedoka.

Među strankama je nesporno da Vrhovni sud nije imao zakonsku obvezu saslušati podnositelja prije ukidanja presude kojom se oslobađa optužbe. Štoviše, podnositelj u svom zahtjevu nije niti tvrdio da je Vrhovni sud postupio protivno Zakonu o kaznenom postupku. Sporno je bilo je li Vrhovni sud, kada je kritizirao procjenu dokaza prvostupanjskog suda, zapravo sam ponovno ocijenio te dokaze. S tim u vezi, ESLJP je istaknuo da je islandski zakon izričito zabranio ponovnu procjenu usmenih dokaza u žalbenom postupku pred Vrhovnim sudom, ako ih taj sud nije izravno provodio.

Iz spisa predmeta ne proizlazi da je Vrhovni sud u cijelosti isključio usmene iskaze, međutim očito je zauzeo stav o pouzdanosti tih dokaza. Premda je taj sud prema domaćem zakonodavstvu imao pravo ponovno procijeniti materijalne dokaze, njegovo potpuno oslanjanje na te dokaze uz istovremeno potpuno ili pretežito odbacivanje obrazloženja danog u usmenim iskazima, nesporno je značilo da je do određene mjere izvršio vlastitu procjenu dokaza u svrhu utvrđivanja je li bilo temelja za podnositeljevu osudu. Stoga se ne može smatrati da je njegova odluka utemeljena na čisto pravnim razmatranjima, nego je uključivala novu i cjelovitu procjenu dokaza koja je rezultirala osudom podnositelja zahtjeva.

Iz toga proizlazi da Vrhovni sud nije mogao pravilno ispitati sporna pitanja bez ponovnog saslušanja podnositelja, drugih optuženika i jednog svjedoka, na čijim iskazima je prvostupanjski sud temeljio svoju odluku. Osim toga, Vrhovni sud je mogao vratiti predmet na ponovni postupak pred prvostupanjskim sudom, ali to nije učinio.

Osim toga, s obzirom da ga Vrhovni sud nije saslušao, proizlazi da je kazna zatvora podnositelju izrečena bez izravne procjene njegovog karaktera.

Slijedom navedenog, ESLJP je jednoglasno utvrdio da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

Utvrđenje povrede bilo je dovoljno za naknadu neimovinske štete.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.